

Sober samtidsarkeologi

I sin seneste bok *Samtidsarkeologi 2* forfølger Espen Tveit sine tidligere prosjekter, og forlenger sitt fokus på menneskeskapte fysiske fotefar.

19 Jun 2014

Maria Lundberg
Redaksjonell medarbeider.
Sist oppdatert 19.06.2014
Kategori: Bokanmeldelse (/artikler?articleCategoryId=4)

[Espen Tveit \(/artikler/arkiv?keywords=Espen%20Tveit\)](#)

(<https://facebook.com/sharer.php?u=https://foto.no/a/46355>)

(<https://twitter.com/share?url=https://foto.no/a/46355&size=large&text=>

<https://foto.no/a/46355&size=large&text=>

(<https://plus.google.com/share?url=https://foto.no/a/46355>)

Den norske fotografen og billedkunstneren Espen Tveit har i hele sin tid som fotograf jobbet med en form for samtidsdokumentasjon av det norske. Det han ser på, er i utgangspunktet det visuelle, fysiske grensesnittet mellom norsk natur og norsk kultur. Det handler om de ofte massive (men likevel også ofte på sitt vis uanselige) fysiske sporene som mennesker setter i naturen – oftest som et ledd i det å bygge kultur i sivilisasjonens navn.

I sin seneste bok *Samtidsarkeologi 2* forfølger Espen Tveit sine tidligere prosjekter, og forlenger sitt fokus på menneskeskapte fysiske fotefar.

Fotohistorisk og sjangermessig sett sogner Espen Tveit helt klart til en form for samtidsfotografi som fikk sitt gjennombrudd i 1975 under parolen New Topographics, med en utstilling kuratert av William Jenkins. Anført av navn som tyske Bernd and Hilla Becher fra Düsseldorfskolen, og amerikanerne Stephen Shore og Robert Adams, fikk sjangeren internasjonal oppmerksomhet gjennom utstillingen.

Topografi er opprinnelig betegnelsen på studiet av jordens overflate, dens former og karakteristika. Vi kan gjerne kalle det en slags overflatearkeologi. Utstillingen New topographics bidro til å etablerte sjangerbetegnelsen som beskrivende for fotografiske studier av menneskeskapte former på jordens overflate i postindustrielle samfunn.

Med dette i hu er Tveits seneste boktittel like treffsikker som bokens bilder er stilsikre. Fotografen vet hva han er ute etter, og han vet hvordan han skal fange disse krysspunkene mellom natur og kultur med sobre nyanser, perfekt balansert i det analoge sonesystemets register. Tveit kan kunsten å etablere stemninger med sine stillferdige motiver av transformatorbokser og generatorer, vanntårn og svillleanlegg, leskur og piper, industriruiner og hensatte maskinkropper.

Det Espen Tveit viser oss, er på en måte kjent og kjært, typisk norsk og umiddelbart gjenkjennbart. Blikket han ser med, er samtidig visuelt og fotografisk sett høyst globalt. Menneskets særegne evne til å sette spor etter seg i form av skjødesløs omgang med uskjønne konstruksjoner som bryter med landskapets estetikk, er universell. Samtidig er mange av motivene så klassisk norske. Det er så typisk norsk, mye av det han viser i boken.

For meg er denne boken også en reise tilbake i tid, tilbake til barndommens lange bilturer i Nord-Norge gjennom endeløs øde og stille natur, langs fjord og fjell, der disse menneskeskapte nytteinstallasjonene ofte var det eneste som brøt med den milelange monotonien i landskapet ellers. På sitt vis ble disse fysiske objektene en slags minimalistisk repetisjon. Følelsen de ga meg, sitter fortsatt i og vekkes til live hver gang jeg ser noe som minner. Som de mange observasjonene i Espen Tveit sin bok. Ofte har jeg tenkt – hvorfor må en transformatorboks være så stygg, et leskur så uskjønt? Er det bare fordi det er billig, eller er det fordi estetikken ikke veies som viktig på ingeniørens bord? For selv om det etter hvert er snop å se signerte arkitekter, kunstnere og designere langs norske breddegrader, er det jaggu fortsatt mye ørkesløs sjangling og snubling i form av bevisstløse klossmajorstreker, bokstavelig talt.

For ikke å snakke om gjenglemte, hensatte industrilevninger. Maskindeler, stålskjeletter, betongspøkelsener og industrirask. Hvordan kan noen bare glemme en hjullaster? Bare hensette en traktor eller en lastebil? Bare reise fra en betongblander og overlate den til den evige rustdød?

Det er og blir et forunderlig fenomen, denne formen for blind skjødesløshet. Og alt dette setter spor, - fysiske avtrykk i landskapet vi beveger oss i. Disse skjødesløse avtrykkene blir en del av vårt liv og vår hverdag, glir umerkelig inn og etablerer seg som en del av det vi ser uten å se, som vi registrerer uten å sette spørsmålsteget ved. Når vi ikke mer er, står de rustne hjullasterne og det klossete leskuret i betong fortsatt der. Dette er historien om en kjempeklossmajor - menneskeheten - som setter evige fysiske spor.

Samtidig, når de er samlet og sett i et slags hele som gjennom Espen Tveits blikk, er det samtidig også en form for skjønnhet – en slags skjønnheten i

BOKINFO

Tittel

Samtidsarkeologi 2

Forfatter

Espen Tveit

Publiseringsår

2013

ISBN

978 – 82- 9943-18-3-5

Annet

Utgitt med støtte av Billedkunstnerens vederlagsfond

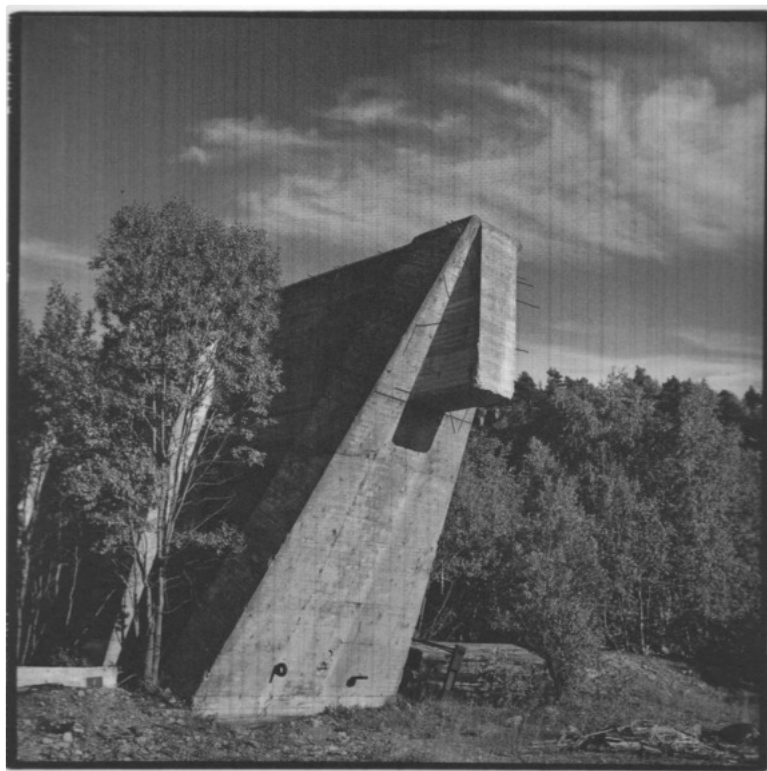
udyret, vi ser.

Disse sporene er det fotografen fanger i denne boken. Ved å isolere gjennom kamerastandpunkt og utsnitt, skaper han ofte en illusjon av en annen planet, et helt fremmed landskap. Det kan virke dystert og monotomt, og nyansene er også gjennomgående i en tidløs gråskala. Nettopp dette grepet forsterker stemningen og det surrealistiske i bildene. Boken er sanselig utformet med en stofflig følsomhet i form av tekstil og ubestrøket papir. Bildene får tale for seg selv uten tekstlige forstyrrelser. De står seg utmerket som sobre solister.

Espen Tveit er en som ser og som dokumenterer klossmajorens profane snublerier. Han er som en visuell notarius med haukens knivskarpe blick som langsomt, nøysomt og presist loggfører samfunnets materialistiske gymnastikk. Hans samtidsarkeologi, nedfelt i de finstemte fotografiene i sort-hvitt mellomformat, gjør meg både vedmodig, melankolsk og litt lattermild. For midt i alt det stygge er det også mye merkelig komikk. En slags samtids tragikomikk, sett med fotografens observante skråblikk.

Samtidig liker jeg så godt at Tveit har mot til å vise oss stemninger i sakte fart, med mye indre visuelt drama, uten store ytre fakter og ord. Han dveler ved det absurde, ved det store i det lille, på en særegen og modig måte. En vakker og unik bok og et helhetlig veldig flott visuelt akkompagnement har denne samlingen bilder blitt. Dette er en samtidsarkeolog i arbeid med kamera som verktøy.

(Ps: bildene som gjengis her er scannede repro av originaler og representerer ikke de originale fotografienes kvalitet).

Espen Tveit

Espen Tveit

Espen Tveit